

standige, het koninkrijk der Nederlanden mede samenstellende bestanddeelen, en daarmee is met de ondergeschiktheidsverhouding aan het departement van Koloniën gebroken. Hiermee is het vraagstuk der ministerieele verantwoordelijkheid ingrijpend veranderd, en komt de vraag aan de orde: wie is verantwoordelijk voor het Indische staatsbeleid?

Van een ondergeschiktheid van den gouverneur(-generaal) als bestuurder van een deel des rijks aan het departement van Koloniën is geen sprake meer. De gouverneur(-generaal) is geen ambtenaar van het rijk in Europa meer maar ambtenaar van het Koninkrijk der Nederlanden, zooals dit is samengesteld uit het rijk in Europa en de overzeesche gebieden.

De aanwijzingen des Konings, die de gouverneur(-generaal) bij de uitoefening van het bestuur heeft in acht te nemen, vereischen niet het contraseign van den minister van Koloniën alleen maar van den ministerraad of diens voorzitter.

Voor dat gedeelte van het regeeringsbeleid, dat het algemeen stelsel des gouvernementes betreft, is de staatsrechtelijke chef van den gouverneur(-generaal) niet meer de minister van Koloniën maar de ministerraad of diens voorzitter. Daarnaast blijft bestaan de verantwoordelijkheid van den gouverneur(-generaal) voor het departementaal gedeelte van zijn beleid aan den minister van Koloniën.

Tegelijkertijd is veranderd de positie van den minister (en niet alleen van dezen minister): als lid van den ministerraad heeft hij met dezen te behartigen de belangen, den staat in pleno betreffende, en als hoofd van het technische departement strekt zijn bemoeienis niet verder dan de huishoudelijke inrichting van het ministerie. Naast — of liever boven — de verantwoordelijkheid van den minister van Koloniën aan de Staten-Generaal staat die van den ministerraad in den persoon van zijn voorzitter.

Deze gedachten vindt men het geheele boek door uitgewerkt: voor de buitenlandsche staatkunde, defensiebeleid, marine.

Theorie zal men zeggen, en Prof. Eigeman zegt niet anders. Daarom klaagt hij over de onvoltooide organisatie van het koninkrijk. Niet scherp is omschreven, wie de verantwoordelijkheid draagt voor gebeurtenissen, als die van 8 Juni 11. op Curaçao, waardoor de veiligheid van het rijk als geheel wordt in gevaar gebracht.

De minister van Defensie aanvaardde geen verantwoordelijkheid; die van Koloniën gevoelde die alleen voor den inwendigen toestand, waarin zich Curaçao bevond, en bracht het overigens — wat de verdediging betreft — niet verder dan „onbehagelijke gevoelens”. Buitenlandsche zaken” treft evenmin blaam voor de nationale onheilsnacht, want de officieele betrekkingen met Venezuela waren in orde. „Financiën” draagt geen verantwoordelijkheid, eenmaal des ministers druk op zijn ambtenooten door deze aanvaard zijnde.

„De beveiliging van de overzeesche gebieden tegenover buitenlandse invloeden”, aldus Eigeman, „is een aangelegenheid, rakende het Koninkrijk der Nederlanden in zijn geheel, en is als zoodanig onttrokken aan den werkring van een bepaald departement”.

De heer Colijn had bij zijn interpellatie geen genoegen moeten nemen met een antwoord namens de regeering van den minister van Koloniën.